

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

פלא יועץ

- סליחות -

כבר צוחו קמאי על אמירת הסליחות במהירות, שההעדר טוב ממציאות הרע, וכדי בזיון וקצף רח"ל, ועיקר הימים האלה נזכרים ונעשים, שהחי יתן אל לבו, מה נמצא אתו מעשים אשר לא יעשו, בין במחשבה בין בדבור בין במעשה, ויתן לב לשוב, ויעשה גדרים וסיגים בעצמו, שלא ישוב עוד לכסלה, ובכן נשמע קולו בבואו אל הקודש לומר סליחות ותחנונים, שאם ישכים לסליחות ואחר התפלה יחזר לסורו הרע ויהא מוסיף על חטאתו פשע, הרי זה כטובל ושרץ בידו, ויקצוף האלקים על קולו, כי הוא קול ושוברו עמו.

ולכן האישי אשר נגע יראת ה' בלבו, בימים האלה ידרוש מפי ספרים ומפי סופרים איזה דרך ישכון אור, ובמה ימצא מזור, וכה יעשה וכה יוסיף, למען לא יסיף. ובספרי רפואות הנפש ימשמש, עד אשר לא תחשך השמש, וירדוף כרודף אחר החיים, לאור באור פני מלך חיים.

ובכל עת שיהא פנוי ימעט בעסק וירבה בעסק התורה ובלמוד ספרי מוסר, כאשר תשיג ידו, כי זה חובת גברא תמיד כל הימים כל שכן בימים האלה, אשר בהם בריות יפקדו להזכירם לחיים ולמות, וגדולה תורה שהיא נותנת חיים, ויהרהר הרהורי תשובה ויצרף מחשבה טובה למעשה הטוב וירבה בצדקה יום ליום לקיים קרא דכתיב 'וחטאך בצדקה פרק'. וצדקה תציל ממות, רודף צדקה וחסד ימצא חיים. הן אלה קצות דרכי הרוצה לשוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, ישמע חכם ויוסף לקח, והבא ליטהר מסייעין אותו, באור פני מלך חיים, ויכתב בספר חיים טובים.

(ספר "פלא יועץ" ערך 'סליחות')

הסתכלות בצל הלבנה בהושענא רבה

תמים תהיה עם ה' אלהיך (יה, יג)

פירש"י: תמים תהיה עם ה' אלהיך. התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו.

הנה נודע מה שכתוב בזוה"ק ויחי (דף רכ). שהגזירה אשר נגזרה על האדם בכיפור, מראה ב"צל" בהושענא רבה. ואלו דברי הזוהר שם (בתרגום ללשון הקודש): בא וראה כשמתעורר הדין (בראש השנה) בעולם צריך אדם להתעורר בתשובה שישב מחטאיו, שהרי באותו יום "פתקין" נכתבים, אם זכה אדם ששב לפני אדונו "קורעין הפתקים שעליו". אחר כך מזמין לפני האדם יום הכפורים יום של התשובה. אם שב מחטאיו, מוטב. ואם לא, מצוה המלך לחתום הפתקים וכו'. ואם עשה תשובה שלימה לפני אדונו נקרעין הפתקין. ואם לא זכה לתשובה, אותם פתקין יוצאין מבית המלך, ונמסרין בידיו של השר המקטרג, והדין נעשה והפתקין אינן חוזרין שוב לבית המלך. ואז "הצלמים" מסתלקין ממנו (שנגזר עליו) ולא נמצאין עמו. כיון שמסתלקין ממנו, הנה ודאי עונש המלך יעבור עליו ויטעום כוס המות. ובאותו לילה של חג אחרון מלאכי הדין מזומנים ונוטלים הפתקים, ואחר שנטלו להם, מסתלקין "הצלמים" ואינם נמצאים ואם הצלמים לא נסתלקו אלא שחסרים וחלושים, אז יעבור עליו חלאים רעים בחלישות. ע"כ.

וכתב הרמב"ן בפרשת שלח (יד, ט) על הפסוק "ואתם אל תראו את עם הארץ וגו' סר צילם מעליהם וה' אתנו אל תיראום". וז"ל: יתכן שירמוז הכתוב למה שנודע כי בליל החותם לא יהיה "צל לראש האיש" אשר ימות בשנה ההיא. לכך אמר כבר "סר צילם מעליהם" כי נגזר עליהם מיתה, "וה' אתנו" כי הוא השוכן בקרבנו ועושה לנו נסים ונפלאות לעיני כל רואה, על כן "אל תיראום". עכ"ל. וע"ע ברבנו בחיי (שם).

וכתב האבודרהם, הובא במטה משה (סימן תקנז): וזה ה"צל" אינו צל האדם ממש, כי העומד אצל הלבנה או אצל האורה, אי אפשר שלא יהיה לו צל. אלא הוא "צל הצל" הנקרא בדברי רבותינו (גיטין סו). "בבואה דבבואה". ויש סעד מדאמרין (הוריות יב). האי מאן דבעי למיפק וכו' ליקום בביתא דחברא (בבית חשוק) אי חזי בבואה דבבואה וכו'.

ועוד הביא מ"ש בהוריות (יב). שלא ינסה אותו ענין בראש השנה "דילמא מיתרע מזליה". וכתב: מכאן אני אומר שאין ראוי לנהוג (בהושענא רבה בראיית הצל) מנהג זה. ע"כ. וסיים מטה משה (שם): ועוד אני אומר דאין אנו בקיאין בצל הצל, ולאידך מי שיראה צילו וכו' לא יהרהר בתשובה, עוד כתב: והירא דבר ה' אל יהא לו עסק בנסיון הזה, רק כל יום ויום חייב להראות עצמו כאילו נסתלק ממנו הצל וישוב בתשובה וכו'.

וז"ל הרמ"א (סימן תרסד): כתבו הראשונים שיש סימן בצל הלבנה בליל הו"ר שיקרה לו או לקרוביו באותה שנה. ויש מי שכתב ש"אין לדקדק בזה" כדי שלא ליתרע מזליה, וכו'. ויותר טוב להיות "תמים" ולא לחקור אחר עתידותיו! עכ"ל. ולכן יש לקיים "תמים תהיה עם ה' אלהיך" ולא לחקור אחר עתידות. והשי"ת יברכנו בשנה טובה. אמן.

שבת שלום ומבורך!

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

בדיקת תפילין ומזוזות בחודש אלול

שאלה: האם יש חיוב לבדוק תפילין ומזוזות בחודש אלול.
תשובה: בשלחן ערוך (סימן לט) כתב שבהחזקו בכשרות אין צריך לבדוקן אלא אם כן אינו מניחן. ע"ש, וביו"ד (סימן רצא) ובאחרונים שם ושם, ובתוספות מנחות (דף מב:). ויש מתחסדים לבדוק התפילין והמזוזות בכל שנה באלול. אכן מי שלא בדק כמה שנים ראוי שישלחם לבדיקה, וכן החלפת הרצועות וצביעתן, ולנקותם מדיבוק זיעה ומים.

**שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,
או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartoral@gmail.com**

אבו יקרה

הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב פגש פעם ביהודי, שהיה ידוע כפורק עול וחוטא גדול. ברכו הצדיק לשלום בחביבות רבה, ובין השאר אמר לו "אני מקנא בך".

השתומם האיש ושאל בפליאה: "מקנא במה?".

השיבו הצדיק: "רבותינו אמרו, כי העושה תשובה מאהבה, 'זדונות נהפכות לו לזכיות'. תאר לעצמך כמה זכיות יהיו לך כשתעשה תשובה, וכל חטאיך יהפכו למצוות? אין ספק שיהיו רבות יותר משלי, ולכן אני מקנא בך".

ומידי דברו אליו, אחז רבי לוי יצחק בידו של האיש וקרא לו לחזור בו. ואכן, היהודי התעורר וחזר בתשובה שלמה.

ימי רצון

הכנה לימי הרחמים והסליחות

כמו שהחתן לא בא לחופתו בלי הכנה, וכן הכלה. אלא מכינים בגדי פאר והדר, ומסתפרים ומנקים עצמם. כמו כן אנחנו, אי אפשר "לקפוץ" לתוך ימי תשרי (ראש השנה ויום הכיפורים) ללא הכנה, אלא עושים "הכנה", וזמן ההכנה הוא חודש זה - חודש אלול, חודש שניתן לנו מתנה.

ככל שאדם יוכיח עצמו שרצונו לעשות "שינויים" כגון שיתרחק מכל רע כפי יכולתו, וככל שירבה במעשים טובים כדלהלן, כן האל יתברך יתקרב אליו ויסייע בידיו. וכמו שנאמר "אני לדודי ודודי לי", דודי - זה הקדוש ברוך הוא.

בימים הללו ימעט קצת מפלפולו ומחביבוריו ומעיונו, ואל יבטל 'אמירת הסליחות' ולימודים של גירסא כמו ספרי התיקונים ותהילים.

מנהג קדוש ללמוד ספר "תיקוני הזוהר", להתחילו בתחילת אלול ולסיימו ביום הכפורים, כגון ללמוד שלשה או ארבעה דפים ביום או בסדר שונה כפי המודפס. ויקרא אפילו שאינו מבין.

גם יש נוהגין ללמוד כל "הנביאים והכתובים" (נ"ך). כמו כן לקרוא "תהילים" בכונה, יום בל יעדר.

נצור לשונך

מספר "חפץ חיים"

א. אסור לספר על חבריו, אפילו שלא בפניו, והוא אמת, דבר שיתבזה על ידי זה, ולא מבעי בדברים של גנאי בעלמא, כגון לזכור עליו מעשה אבותיו וקרוביו או לזכור עליו מעשיו הראשונים, בין שהיו דברים שבין אדם למקום או דברים שבין אדם לחברו, כיון שהוא מתנהג עתה כשורה, אסור לגנותו בזה ולשון הרע מקרי. אלא אפילו אם ראהו זה מקרוב בינו לבין עצמו שעשה דבר שאין ראוי על פי הדין, והוא מהדברים שבין אדם למקום, גם כן אסור לגנותו בזה, אפילו שלא בפניו, אם לא על פי הפרטים המבארים לקמן.

המדור להצלחת א. ש. ב. ה. תחי'

תופיע!

הספר

ימי רצון

הלכות והנהגות לימי חודש אלול

דברי מוסר מעוררי לבבות בלשון צחה ומאירה
הכנה אמיתית לימים הנוראים

ובסוף הספר "סדר הסליחות המהודר"
מאת הגאון הגדול כמהר"ר אלעזר זאב רז שליט"א
בעל שו"ת מציון אורה ושא"ס, רבה של תל ציון

להזמנת: 054-845-6041 או 02-9709118